

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 526. An & qualiter res propria debitoris, & quidem tota, solvenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

qualis is mercator sit, vel quo discesserit) non sint eroganda pauperibus, sed retineri possint à possessore; eò quòd obligatio ea restituendi pauperibus non sit ex jure naturali neque divino, utpote ex quo est tantum obligatio restituendi certæ personæ; neque ex Jure positivo canonico; utpote quòd solum loquitur de incertis acquisitis injustè. *c. cum tr. de usuris*, ut injustitiis via præcludatur in pœnam criminis reddens injustum possessorem incapacem retinendi istiusmodi bona. licet inquam, id probabile sit juxta regulam, quam à multis approbatam testatur Pet. Nav. *l. c. n. 145*, quotiescunque certæ personæ vel communitati non est faciendi restitutio, nulli omnino ea debentur, nisi Lex positiva id imperet; nihilominus ex communiore sententia, quam tenent cum D. Tho. 2. 2. q. 62. a. 5. ad 2. Nav. in *Man. c. 17. n. 171*. Less. *l. c. n. 50*. Rebello. *L. 2. de oblig. just. q. 12. n. 2*. Molin. *tr. 2. d. 59. in fine*. hæc bona retineri non posse, sed necessariò eroganda in pauperes (intellige quoscumque hujus vel illius civitatis, ut Castrop. *l. c. §. 4. n. 2.*) vel in alia pia opera. juxta consuetudinem receptam & præsumptam dominorum voluntatem, asserit Castrop. *l. c. n. 1*, de cætero dum bona hujusmodi acquisita non solum per usuras, sed quamcumque etiam injustitiam, communis omnium habet sententia, restituenda illa pauperibus, vel applicanda piis operibus, non quidem ex natura rei seu spectatâ justitiâ seclusis legibus, utpote quæ solum obligat debitum reddi ei, cujus est; sed jure positivo in pœnam criminis commissi, impediendo acquisitionem domini. ita Castrop. *l. c. n. 4.* dum verò bona incerta sunt secundum quid, nimirum dum scitur quidem debitum pertinere ad aliquem vel aliquos hujus communitatis, ignoratur tamen, ad quos determinatè pertineat, inter pertinentes ad ealem communitatem dividendum, tradit Castrop. *l. c. n. 5.* cum à se citatis Cajetan. 2. 2. q. 62. a. 5. ad 3. Molin. *d. 745*. Less. *l. c. n. 32*. Rebello. *l. c. n. 17*. Pet. Nav. *L. 4. c. 9. n. 2.* eò quòd tali dubio posito omnes æquale jus habere videantur.

Quæst. 526. An & qualiter res propria debitoris, & quidem tota solvenda.

1. **R**esp. Ad primum: ut debitor liberetur, rem propriam solvere debet. *L. 17. 46. 78. ff. h. t.* re enim alienâ, etiam ab ignorante alienam esse soluta, si ea evincatur, perinde est, ac si solum non fuisset, pristinaque durat obligatio *L. 33. & 46. ff. h. t.* Muller. *ad struv. ff. h. t. ib. 73. lit. x.* nisi tamen res aliena soluta per ulucapionem facta propria creditoris. *L. 60. 46. 38. ff. h. t.* Struv. *l. c. lit. x.* Lauterb. *h. t. §. 25.* aut solum bona fide sit consumptum à creditore bona fide. *L. 17. ff. h. t.* Muller. *l. c. lit. a.* Lauterb. *l. c.* vel nisi res aliena ita fuerit mixta rei propriæ solventis, ita ut discerni amplius aliena à propria nequiverit. *L. 78. ff. h. t.* Brisson. *de solut. L. 1. p. 334.* Donell. *L. 4. c. 22.* Muller Lauterb. *LL. cit.*

2. **R**esp. ad secundum primò: Quantum spectat ad rem solvendam, totum & insolidum solvendum omne illud, quod in contractum & obligationem deductum. *l. 98. §. 6. ff. h. t.* Struv. *l. c. lit. a.* nisi tamen obligatio sit disjunctiva, dum v. g. promissus equus vel bos; uterque enim tunc est in obligatione, & uterque verè, licet alternativè debetur; sed alteruter tantum est in solutione, ita ut solutione equi liberetur debitor à solutione bovis & vice versa. *l. 44. §. 3. ff. de O & A.* & in hoc sensu non semper omne, quod est in obligatione, est etiam in solutione, licet

nihil sit in solutione, quod non fuit in obligatione, ita Muller *l. cit. lit. a.* Idem est, dum res & factum veniunt in obligationem disjunctivè, & satisfaci debitor præstando alterutrum, ita ut in ejus electione sit præstare ex duobus, quod vult, & cogi non possit ad præstandum hoc potius quàm illud.

3. **R**esp. ad secundum secundo: Quantum spectat ad modum solvendi totum, res tota seu totum & integrum debitum simul solvendum, ita ut solutio particularis seu facta per partes regulariter non admittatur. *l. 122. ff. de V. O. l. 9. c. h. t. l. 73. ff. famul. erciscun.* cum, præterquam, quòd totalis solutio cedat lucro creditori ex usu pecuniæ, isque multis molestiis liberetur, quibus aliàs implicaretur, si solum adimere foret iniquissimum, ac ita tenent Lauterb. *§. 24.* Struv. *cit. ib. 73.* & *ibidem* Muller. *lit. c.* citatis Hottom. *qq. illustr. 20. & 22.* Molinæ. *tr. de divid. & individ. p. 2. n. 13.* Carp. *p. 2. c. 28. def. 13.* Bachov. *ad Treutl. vol. 2. d. 29. ib. 2. lit. β.* Zoës. *h. t. n. 28.*

4. Dixi tamen; *regulariter*; cum varii sint casus, in quibus per partes solvere licet. Et primò quidem, si ita conventum inter debitorem & creditorem. *l. 41. §. 1. ff. de jurejur.* qualiter censeatur conventum, si dictum ut solutio debiti intra biennium fiat numeratâ pecuniâ, tanquam probabilis & verius tenet Muller. *l. c. lit. i.* eò quòd addita non sint in conventionem verba; in una ac individua summa: qua aliàs, si debitor ad hoc strictus fuisset addi debuissent. Secundò si pars debiti una liquida, altera controversa vel illiquida. *l. 21. ff. de reb. cred.* Lauterb. *l. c.* in quo casu prudentis Judicis esse, ut partem liquidam seu confessatam accipere injungat creditori, de reliquo verò ei jura competentia salva & integra servando, ait Muller. *l. c. lit. ζ.* Tertio dum plures summæ diversæ debentur. Struv. *l. c. lit. ñ.* hoc tamen casu plura esse solida, & tota debita, & non plures unius debiti partes, ait. Muller. *ibidem.* Quarto si obligatio jure dividatur. Struv. *l. c. lit. θ.* quod, ut Muller. *ibidem.* fit, dum defuncto debitore, plures sunt ejus hæredes, utpote quorum quilibet pro parte sua, & ita pro rata conveniri potest. Quinto in publicis annuis pensionibus talibus particularibus solutionibus locus est. *l. 4. c. de collat. fund. patrim.* Lauterb. *l. c.* & sic quoque Fiscum teneri admittere solutionem particularem, ut subvenientur possessores agrorum, & ipse Fiscus facilius suum consequatur; dum facilius est plures particulas expendere separatim, quàm summam totâ una vice repræsentare, ex *cit. l. 4.* infert Brunem. apud Muller. *l. c.* Idem quoque est in privatis pensionibus annuis, dum v. g. emphyteutis concessum, ut per plures vices solvant canonem, Muller. *cit. lit. i.* Sextò concessum ita per partes solvere per belli calamitates aut aliunde depauperatis, ut una vice seu simul totum solvere nequeant; cum creditori conducibilis & æquius sit particularem amplecti solutionem, quàm subire periculum planè nullam recipiendi, ut constat ex *Recess. Imper. de anno 1654.* Lauterb. Muller. *LL. cit.* ubi etiam, quòd secundum plures, si creditor tam morosus & ab omni commiseratione alienus, nihil de jure quæsitotum simul exigendi, princeps ex plenitudine potestatis possit illum ad particulares solutiones recipiendas per remedia compellere per *l. 21. ff. de reb. cred.* quod tamen beneficium nullatenus concessum iis qui bonis luxu dilapidatis depauperati; vel etiam qui

qui ita negligentē res suas tractant, ut spem redeundi ad meliorem fortunam amittant. Lauterb. Muller. *ll. cit.* sed neque particularem hujusmodi solutionem pendere à mero & libero per belli calamitates depauperati; imò nec à creditoris arbitrio, nisi ab initio aliter statutum; cum uterque in causa propria Judex esse nequeat; sed potiùs relinquendum arbitrio Judicis, ut is ponderatis circumstantiis ex æquo & bono partis solvendæ quantitatem determinet, bene monet Muller, uti & Gomes. *L. 2. var. resol. c. 2. n. 13.* monet receptum esse consuetudine, quòd ubique leges vel statuta permittunt particulares solutiones, ibi ultra tres annos dividendas non esse. Septimo locus est particulari solutioni, dum alicui concessum beneficium competentie. Lauterb. *dissert. de benef. compet. th. 11. & seq.* cætera, quæ circa hanc materiam particularis solutionis notanda, vide apud Mull. *l. c.*

Quest. 527. An & qualiter solutio faciendâ in eadem re, quantitate, qualitate, & in specie pecunie in eadem moneta in qua accepta.

1. Primò in genere: ut debitor liberetur, res eandē, seu quod in specie debetur, in specie solvendū, ex eo principio: quòd aliud pro alio invito creditori solvi non possit juxta *l. 2. §. 1. ff. de reb. cred.* unde non sufficit, ut rem aliā æquē bonā, vel pretium rei debitæ solvat, ex ea etiam ratione; quòd læpe sit affectio ad aliquam rem in specie. Sic pro pecunia vinum, pro vino triticum acceptare non tenetur creditor, neque pro mutuo accepto in moneta aurea tantundem in moneta cuprea; quia etsi tantundem reddatur quòd ad valorem & æstimationem extrinsecam, non tamen idem quòd ad materiam & quo ad valorem & æstimationem comparatione omnium nationum, neque ad commoditatem & usum frequentem: adeoque sicut debitor cogi nequit ad reddendum in moneta aurea, quod mutuo accepit in moneta ænea, ita nec creditor ad recipiendum in ænea, quod mutuo dedit in aurea. Castrop. *tr. 32. d. 1. p. 18. §. 2. n. 2.* limitando tamen hoc ipsum *n. 3.* ut non procedat in casu moralis impossibilitatis, in quo æstimatori rei debitæ secundum Judicis arbitrium præstanda juxta *Aurb. hoc nisi, c. de solut.* cujus Authentica beneficio an & qualiter renunciari possit, vide apud eundem. *n. 4.* Item pro factò aliquo debito factū aliud solvi nequit. *l. 98. §. 6. ff. h. t. Muller. h. t. th. 73. lit. a.* an verò pro factò solvi possit interesse, in eo non conveniunt AA. affirmant Bartol. in *l. 72. ff. de V. O. q. 8. Imol. ibid. circa fin. Alex. n. 27. Gomes. Tom. 1. var. c. 10. n. 20. Covar. inc. quamvis pactum. p. 1. §. 4. n. 6. Gutt. de Juram. confirm. p. 1. c. 39. n. 1.* idque etiam, licet factum præstari possit, quam sententiam etsi communem fateatur Castrop. *l. c. n. 6.* contrarium tamen tenet cum Molin. *tr. 2. d. 562. in medio.* item Zoës. *ad ff. de V. O. in hærentes communi regulæ;* quod unum pro alio creditori invito solvi non possit, ex ea etiam ratione, quòd jure naturali promissor obstringatur pacto stare & in specifica forma implere, dum ea obligatio jure positivo non eliditur aut immutatur; qualiter nullo textu Juris ea ipsa obligatio eliditur. verba enim posteriora *cit. l. 73.* uti & alia quædam jura, quæ contrarium innuere videntur, aliud nihil volunt, quam quòd post commissam moram in præstando factò, illud acceptare dein non teneatur creditor, sed agere possit ad interesse. vel loquuntur de eo, qui factum amplius præstare nequit, qui utique tenetur ad interesse. Ad hæc tot restrictiones adhibeantur illi sententiæ com-

muni ab ejus fautoribus, ut raro habere locum possit, quas vide apud Castrop. *cit. n. 6.* qui etiam *n. 7.* addit, quòd, esto jure civili ista sententia sustinenda esset, Jure tamen canonico nullo modo admitti debeat, sed necessariò cogendus debitor ad factum, si illud exequi potest, uti ex adversariis fatentur, Covar. *l. c. Gutt. l. c. c. 38. n. 4.* contra Felin. & Jo-And. His tamen non obstante, quòd creditor pecuniam debitam, in alia, quam dedit, numerorum specie recipere teneatur. v. g. pro Imperialibus mutuo datis florenos, eundem tamen valorem habentes; cum regulariter non tam numerorum corpora, quam æstimatori credita censentur. *l. 65. §. 1. ff. de V. O. Carpz. l. 5. resp. 95. n. 2.* Lauterb. *h. t. §. 22.* nisi tamen in specie & expressè conventum; ut in eadem specie monetæ fiat solutio, vel nisi alio monetæ genere damnnum pateretur. *l. 99. ff. §. l. 16. c. h. t. Lauterb. l. c. Berlich, p. 2. concl. 58. n. 8.* vel etiam incommodum aliquid in receptione subire deberet. v. g. magna summa solveretur in minuta pecunia; tunc enim, etsi nihil de hoc conventum, solutionem invito accipere non tenetur, ut Lauterb. cum Coter. *in process. execut. p. 1. c. 10. n. 7.* Res quoque debita in eadem quantitate, qualitate seu bonitate, in qua fuit tempore contractus, restituenda seu solvenda, ut habet communis, etsi diversas patiat limitationes, de quibus in sequentibus, quòd si tamen generaliter certum pondus vel numerus. v. g. certum olci, certus amphorarum vini numerus in obligationem venit, nulla adjecta qualitate, aut de ea aliunde non constet, in potestate debitoris est solvere qualecunque, v. g. cujuscunque generis oleum & vinum. Muller. *cit. th. 73. lit. a.* quia certæ qualitatis aut etiam bonitatis vinum vel oleum non est promissum.

2. Resp. Secundò in specie pro diversis casibus, & primò quidem, si monetæ qualitas, nimirum intrinseca in materia & pondere, mutata; ut dum eadem monetæ autæ detractum aliquid in pondere, vel admixtum aliquid deterioris materiæ, v. g. cupri, respiciendum tempus contractus, & solutio præstanda in illa bonitate ac valore monetæ, quem ea tunc habuit; ita ut vel eadem species monetæ, e jusdem bonitatis & valoris, si adhuc habeatur, vel si ea non habeatur, alia deterior, ad valorem tamen usque & æstimationem monetæ illius habitæ tempore contractus solvatur, ita ut non satisfiat solvendo in moneta nova secundum valorem intrinsecum deteriorem, licet secundum æstimationem exteriorem per dispositionem principis idem valeat, Abb. *in c. olim causam. de censib.* Covar. *de collat. veter. nummism. c. 7. §. unic. n. 2.* Gail. *l. 2. obs. 73. n. 3. & 6.* Filiuc. *tr. 35. p. 2. n. 40.* Laym. *l. 3. tr. 3. p. 1. c. 5. n. 19.* & alii, quos citat & sequitur Reiffenst. *h. t. n. 30.* Uti & è contra, si post celebratum contractum contractamque obligationem cudatur moneta in substantia & materia melior, quam quæ fuit tempore contractus, non teneris in ea solvere, sed poteris solvere in antiqua deteriori, tempore contractus currente, vel in ista nova, secundum valorem tamen & æstimationem illius antiquæ. Reiffenst. *n. 31.* citato Laym. *ubi ante.*

3. Secundò, si tempore contractus specialiter ita conventum, ut in certa specie ac numero monetæ solvatur suo tempore debitum, fiatque interea mutatio monetæ extrinseca, nimirum si manente eadem bonitate illius intrinseca, mutetur valor seu æstimator extrinseca, sive per auctionem, sive diminutionem, teneris in eadem specie & numero solvere, ita ut tam damnnum quam lucrum sit creditoris. Arg. *L. 65. ff. de V. O.* Abb. *inc. quanto*